

Maranatha Mare
Februari 2019/Maart 2019
Jaargang 46 No 1

By die poskantoor as nuusblad geregistreer

Een rijke oogst

Wat heb ik heden in mijn schuur
aan rijke oogst geborgen,
zodat het een bezit zal zijn
voor heden en voor morgen?
Hoe werden schoven van geduld
tot rijpe pracht gebonden
en werd een oogst van stille trouw
diep in mijn ziel gevonden?

Waar strooide ik het leven Gods
en kwam het tot ontplooiing?
Hoe streefde ik met ijver naar
uiteind'lijke voltooiing?
Was er een oogst van diep geloof
bij alles wat ik zaaide?
Zag ik de rijpe vruchten reeds,
die ik deemoedig maaide?

Een medemens omhelsde mij
voor hulp aan hem bewezen
en in de ogen van een vriend
was dankbaarheid te lezen.
Maar God, nam ik in liefde toe
en ging mijn menszijn wijken?
Ging ik na een verwoede strijd
meer op mijn Heiland lijken?

Toen ik mijn schoven goed bekeek,
de rijkgebonden aren,
kon ik door de genade Gods
Zijn zegening ontwaren.
Het is die oogst die met mij gaat
als Hij mij eens zal wenken
en mij met uitgestoken hand
een heerlijk loon zal schenken.

Frits Deubel

("Gods Zegen Toegewenst : Gedichten Vol Beloften" - Frits Deubel - 2013)

februari 2019/maart 2019- 2

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Klein begonnen

Met de woorden: “We zijn een vergrijzende gemeente”, werd ik begroet. De implicatie: we zullen niet heel lang meer voortbestaan. Het volgende jaar werd er voor een tekort begroot. Zoveel hebben we op de bank. Dus: we kunnen nog twee jaar doorgaan.

Dat was 25 jaar geleden. Klein zijn we, maar steeds hier. In de woorden van Rob Calmer: “Een dunne taaie ruggengraat”.

In onze wereld waar de competitie gaat om groot, groter, grootste op vast alle niveaus, is *klein* iets waard? Misschien niet zo direct zichtbaar, maar toch voor wie ogen hebben om te zien en oren om te horen. Die zouden kunnen zeggen: “Jawel. Want daar spreekt het evangelie van.”

De kleinen, de kinderen, en de “geringste” worden vaak door Jezus als voorbeeld gebruikt. Kinderen als voorbeeld van geloof, vertrouwen, totale afhankelijkheid van God. De geringste als voorbeeld van mensen die volkomen leven uit Gods hand, uit Gods liefde, in Gods nabijheid.

Van de wereld kunnen de kleinen niets verwachten, want in de wereld worden ze geacht weinig waarde te hebben. Met de groten in de wereld hoeven ze niet te competeren, want ze hebben in ieder geval geen kans.

Maar dit betekent ook dat ze niet worden weggetrokken van wat echte waarde heeft door wat weinig of geen waarde heeft. Ze zijn al waar ze zijn moeten. Ze zijn op de beste plaats.

Want wat “mens in relatie tot God” betreft, is *klein* zijn juist. Dat is de waarheid, de realiteit van deze relatie. Wie zich groot houdt en groot doet, heeft het mis. Die mist dan ook de diepte en het rijkdom van deze bijzondere relatie en van vele bijzondere relaties. Wie zich klein weet, aan de andere kant, kan ten volle daarvan profiteren.

Wat betreft “mens in relatie tot de wereld” is *klein* zijn niet zo best. Daar kom je nergens mee. Je wordt genegeerd, geïgnoreerd alsof je niet bestaat, weggeschoven naar de rand. Je wordt niet geacht, hebt geen waarde, maakt volgens de wereld geen beduidende bijdrage. Groot, beroemd, rijk, lawaai – die krijgen de aandacht. Die beïndrukken.

Of misschien toch niet helemaal. Wie ogen hebben om te zien en oren om te horen, zien de leegheid, de inhoudloosheid, de onvolhoudbaarheid, kortom de waardeloosheid van al dat gedoe. Wat vandaag beïndrukt, is morgen geen “trend” meer. Men zoekt weer een nieuwe “trend”.

In de komende lijdenstijd zien en horen we weer wat aangaat om ons heen. In onze wereld. Met de mensheid. Waar we ons bevinden. Dit wordt teruggekaatst in de spiegel van het leven van een geringe mens, Jezus, waardeloos geacht door de machten en krachten van zijn tijd. Dit wordt een holle echo van Jezus’ lijden

en zijn strijd. Die eenvoudige mens uit een klein land is veranderde de wereld – niet alleen in zijn tijd, maar tot vandaag.

Dan zien we de waarde van het kleine. Kleine dingen doen met kleine mensen, op kleine schaal. Hoe dit een verschil kan maken.

Om een van de geringste in onze wereld menswaardig te behandelen en aan te spreken, is iets heel kleins. Toch vinden mensen dit vaak moeilijk, zelfs onmogelijk. Ze komen onecht over, of paternalistisch. Respect en achting betonen aan een kleine, geringe mens kan hele grote gevolgen hebben.

Dit geeft waarde en daarom *heeft* het waarde. Echte waarde.

Dit geeft leven en daarom *is* het leven. Echte leven.

“Crumbs of kindness”, in de woorden van een vrouw uit Zimbabwe. Kruimels. Klinkt niet of er veel voedingskracht daarin zit. En toch, voor de persoon aan de ontvangkant van die kruimels kunnen ze levens veranderend zijn.

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, “crumbs of kindness” laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op. Zo bouwen we gemeenschappen op, helen we ons land.

Kijk een naar Jezus: klein begonnen is groot gewonnen.

Yolanda Dreyer

Gemeente nieuws

- Een leuk berichtje over de Kerstzangdienst op 23 december 2018:
*Vandag se Kerstzangdiens was besonders, veral Stille Nag in 3 tale.
Ek het die sangdiens baie geniet en het lekker naby gevoel aan my ma Magda Schneider omdat dit die kerk van haar jeug was.
Ek is bly ek het besluit om vas te byt en via Maranatha van Brits na Centurion te ry met die hondjie wat on route was na Centurion .
My hiperaktiewe yorkie is dus in my handsak ingesmokkel en hy het heerlik slaap tot die laaste lied. Ek het dus amptelik n kerkganger hondjie.
Ek is dankbaar dat 'n hondjie my nie vandag uit die kerk gehou het nie.
Ilse de Koker*
- Marjan van Zee tobt al een paar maanden met een ernstige rugblessure. Zij kon toch de kerstzangdienst bijwonen en in de volgende week kreeg ik de volgende berichtje:
*Dear Ellen
Na een 4 maanden afwezigheid was ik eindelijk weer in de kerk voor de kerst zangdienst, en kreeg meteen een bos mooie bloemen waarvoor veel dank.
Helaas ging het zitten nog steeds slecht en doen rug en heup nog pijn. Het heet dat ik 7 februari een nieuwe heup krijg en hopelijk ben ik dan weer zonder pijn. Groetjes, Marjan van Zee*

februari 2019/maart 2019- 4

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, “crumbs of kindness” laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

- In Januari 2019 is Pauline de Vries-van Dommelen (52) overleden aan de gevolgen van leukemie. Onze gedachten en gebeden gaan uit naar haar man Fred de Vries, kinderen Rudy en Xander de Vries met hun vrouwen en kinderen, haar moeder Ans van Dommelen en broeders en zus, onze Anja Smit. Zie verderop een tribuut aan Pauline van haar man Fred.
- Chantal Vermeulen, dochter van Carol Strydom en kleindochter van Mike Knoester kampt met ernstige gezondheidsklachten (fibromyalgie) en wij vragen voorbidding voor Chantal en haar jonge gezin en haar moeder en familie.
- Wij kregen de volgende berichtje van Rob Calmer:

Hoi Ellen,

Beste wensen voor 2019 voor Ferdie en jou, jullie gezin, familie en natuurlijk voor de geloofsfamilie van de Maranathakerk.

Het voelt heel lang geleden dat ik het laatst in de Nederlandse kerk ben geweest. Volgens mijn "krabbels" die ik nog steeds bijhoud, ook voor diensten in Jacque's kerk, was dat in augustus. Dat is niet omdat ik de Maranatha ben vergeten, maar het is in Jacque's nieuwe gemeente in Midrand veel lastiger als "echtgenoot van" om op zondagochtend ertussen uit te knijpen of de dienst aldaar te combineren met een dienst elders.

Voor 2019 is een van mijn voornemens om daar een modus voor te vinden, zodat ik weer eens in de maand de vertrouwde Nederlandse protestantse dienst kan bijwonen.

Morgen gaat dat echter niet lukken. Als jij wel gaat, dan vast een goede dienst en evenzo goede zondag toegewenst en wil als er nieuwjaarswensen morgenochtend worden gewisseld ook mijn groeten overbrengen.

Van harte,

Rob

Pauline de Vries - Pient

Mijn lieve echtgenoot, partner en vriendin Pauline, veelal door mij Pient genoemd, is na 35 jaar samen te zijn geweest, van mij heen gegaan.

Wij hebben elkaar ontmoet bij de Maranatha Kerk te Johannesburg, toen onze moeders ons aan elkaar voorstelden. Ik zie haar nog zitten in de licht blauwe Opel met haar lief gezichtje. Ik wist direct dat zij de ware voor mij was. Al snel heb ik haar gevraagd om met mij uit te gaan. We gingen dan naar de drive-in om een film te kijken en na afloop naar het roadhouse voor hamburgers en milkshakes. Het ging goed en er was al direct een klik tussen ons en zijn we geregeld uitgegaan. Ik herinner mij de mooie vakantie bij de Zuid-Afrikaanse zuidkust. Dat was haar eerste echte vakantie alleen met mij.

februari 2019/maart 2019- 5

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Toen de militaire dienstplicht kwam en ik 2 jaar weg moest, had ik voorgesteld, dat zij niet op mij zou wachten, want 2 jaar is een lange tijd. Daarop werd zij heel boos en zei dat zij op mij wilde wachten. Hierna groeide onze liefde snel en ik heb de schaarse militaire weekend passen goed benut om vaak bij haar te zijn. Pauline was een rustig en geduldig persoon. Altijd heeft zij mij liefdevol bijgestaan en ook ik heb met veel liefde alles, maar dan ook alles, voor haar gedaan.

Ik heb haar ouders om haar hand gevraagd en op 28 November 1987 zijn wij tijdens een mooie kerkdienst getrouwd. Daarna was er een fijn feest.

Vlak bij Johannesburg richtten wij ons eerste huisje in. Onze kinderwens kwam al snel uit. Na een heel mooie en trotse zwangerschap werd onze eerste zoon Rudy op 29 Maart 1989 geboren. De jongste Xander volgde op 7 September 1990.

Pauline was een zeer liefdevolle, geduldige en zorgzame vrouw en moeder, die het welzijn voor mij en haar zoons op de eerste plaats had staan. Voor haar moeder was zij niet alleen een dochter, maar zeker ook haar beste vriendin. Het was al vele jaren routine om één keer per week bij elkaar te komen, de ene keer bij ons, de andere keer bij moeder. Ook met mijn moeder had zij een fijne band, ze voelde elkaar goed aan.

In December 1999 zijn wij verhuisd naar Nederland. Dat was een grote stap voor Pauline, maar ze paste zich al snel aan, temeer omdat wij bij elkaar waren.

Met haar liefde voor natuur en het vrij zijn, hebben wij met in onze eerste zeilboot Nederland verkend, hierna hebben we veel vakanties op de boot doorgebracht. Dat vond zij de mooiste uitjes. Ook het samen opknappen van klassieke auto's gaf ons veel plezier.

Zij hield van gezond leven, dagelijks joggen, oefeningen thuis doen en samen fietsten we veel. Mijn Pient zorgde ook dat wij altijd gezond aten, bij elke maaltijd moest er sla zijn, zelfs op de pizza's.

Zij was erg trots op haar schoondochters en de twee kleindochters. Maar vanwege haar lage immuunsysteem was het voor haar te riskant om hen vaak te zien.

Op 15 Maar 2017 kregen wij het verschrikkelijke nieuws te horen dat Pauline leukemie had, onze wereld stortten in. Dit was voor ons beide het ergste nieuws wat we konden krijgen, we waren gebroken. We zijn toen snel gestart met de behandeling. Na een aantal chemo kuren heeft broer Henk stamcellen gedoneerd.

Gedurende deze fase was Pauline positief en de sterkste vechter die ik ooit heb meegemaakt. Ik heb haar met alle macht ondersteund en zo bleef onze liefde groeien.

In Augustus 2018 kregen we te horen dat de ziekte weer terug was.

februari 2019/maart 2019- 6

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Zij stond opnieuw voor de afgrond, maar zij bleef vechten, want zij wilde bij ons blijven. Tot het einde heeft zij de moed niet verloren. Tijdens haar ziekte heb ik weer een zeilboot opgeknapt, waardoor het mogelijk was om samen in de zomer een weekend te gaan zeilen. Zij genoot daar intens van. De hoop voor herstel, waardoor wij weer samen verder zouden kunnen, was er altijd.

Trots was zij op haar familie, zeer geliefd bij haar twee broers, zuster en directe familieleden. Altijd was er veel contact.

Haar geloof in God was tanende, zeer begrijpelijk in haar situatie. Zij vroeg zich af: God waarom, hoort U mijn gebeden niet? Ik ben altijd eerlijk geweest en heb volgens uw richtlijnen geleefd. Wij hebben elkaar ontmoet bij Uw kerk en U zei toch: tot de dood ons scheidt, maar waarom dan zo vroeg?

Als dit dan Gods wil is, Pauline mijn liefste, ga dan in de naam van God, de Zoon en de H. Geest.

Pauline my Pop ek is baie lief vir jou en ek gaan jou mis, vreeslik baie mis.

They say that the stars in the sky are the souls of the people who died.

Your most dearest hubby Fred... ❀

Hollandse cultuur in Zuid-Afrika: in Johannesburg maakte de Sint voor het laatst zijn opwachting

Ze kwamen in de jaren vijftig en zestig naar Zuid-Afrika, maar hielden vast aan hun Hollandse cultuur. Correspondent Niels Posthumus en fotograaf Bram Lammers volgden een half jaar lang vier Nederlanders in ouderendorp Oranjehof bij Johannesburg. 'Engels spreken blijft een probleem.'

Nora de Rijk-Van der Laan (71) verkoopt haring op de Oranjemarkt die haar Nederlandse woongroep in Zuid-Afrika, de Oranjehof, twee keer per jaar organiseert. Het loopt storm bij haar kraam. Al eten haar klanten de rauwe vis met uitjes niet van de staart, maar op brood. Haar man Jan de Rijk (83) zit op een stoel naast een koelbox. Hij heeft net een nieuwe pacemaker gekregen en is slecht ter been. Hij opent het deksel. "Kijk, vijftig kilo vis", zegt hij. "Ik koop de haringen en mijn vrouw verkoopt ze."

Het echtpaar De Rijk staat al sinds jaar en dag op de Nederlandse markt in hun woongroep voor ouderen, iets ten oosten van Johannesburg. De gazonnen voor de 108 bakstenen bungalows zijn keurig gemaaid. Bij veel huizen hangt de Nederlandse vlag uit. Op een enkele oprit staat een caravan. Er zijn een paar honderd mensen afgekomen op de stalletjes met rookworst, kroketten, Goudse kaas en speculaas. Uit de luidsprekers klinkt 'Och, was ik maar bij moeder thuis gebleven' van Johnny Hoes. De langste rij staat bij de poffertjeskraam.

"Het is druk vandaag", geeft De Rijk-Van der Laan toe. Ze heeft kort grijs haar en draagt een oranje keukenschort. De markt is de weken ervoor aangekondigd in

het krantje van de nabijgelegen wijk Benoni. De haringverkoopster en voorzitter van het Oranjehof-bestuur geniet. “Ik ben begin 1956 vanuit - Amsterdam naar Zuid-Afrika gekomen”, vertelt ze. “Ik was tien. Maar ik voel mij nog steeds Nederlands. Ik heb in Zuid-Afrika altijd in Nederlandse enclaves gezeten: Nederlandse klaverjasclub, Nederlandse kerk. En nu woon ik op de Oranjehof.”

Migratiestroom

De geschiedenis van Nederlanders in Zuid-Afrika gaat ver terug. In 1652 stichtte Jan van Riebeeck een Nederlandse VOC-post in wat nu Kaapstad heet. De drie eeuwen daarna volgden enkele duizenden Nederlanders, maar ook Franse Hugenoten – aan wie Zuid-Afrika zijn goede wijnen dankt – en in de achttiende eeuw Duitse zeelieden en soldaten. Het witte volk dat zich vormde, de Afrikaners, is volgens genealogen nog maar voor een derde van Nederlandse origine, al lijkt hun taal nog wel sterk op het Nederlands.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam er een nieuwe migratiestroom op gang vanuit Nederland. In 1953, tijdens de piek daarvan, kwam ook Lottie Damhuis-Straathof (77) naar Zuid-Afrika, met haar ouders, broer en zusje. “Het voelde als een avontuur”, vertelt ze in de bibliotheek van de Oranjehof. Tussen kasten vol Nederlandstalige boeken telt ze ’s middags de marktopbrengst voor de Stichting Oranjehof. Ze zit in het bestuur daarvan, al woont zij zelf niet in de woongroep. Damhuis-Straathof was elf toen ze per boot naar Zuid-Afrika emigreerde. Haar vader had in Den Haag een meubelfabriek, maar vreesde dat die failliet zou gaan toen socialist Willem Drees aantrad als premier. “Mijn vader was bang dat hij de extra lasten niet zou kunnen dragen die volgden uit de nieuw ingevoerde WW-regeling voor zijn personeel.” Ze schudt haar hoofd. “Hij verkocht de zaak. In Nederland begreep niemand waarom uitgerekend wij weggingen. Wij hadden het toch goed? En ja, de eerste tien jaar in Zuid-Afrika hadden wij het ook beduidend slechter dan in Nederland.”

Vodden

De bootreis op een omgebouwd oorlogsschip duurde veertien dagen. Het eerste wat ze zag toen ze aankwam in Kaapstad, waren de majestueuze Tafelberg én de beelden van Jan van Riebeeck en zijn vrouw Maria de la Quellerie die in de haven stonden. De boot had na de lange reis eerst nog een dag voor anker moeten liggen op zee. “Zuid-Afrika was een streng calvinistisch land en we kwamen aan op zondag”, legt ze uit. “Pas op maandag mochten we van boord.” De jonge Damhuis-Straathof keek vanaf de boot neer op de haven en zag massa’s zwarte mannen in vodden. “Dat vergeet ik van mijn leven niet meer”, zegt ze 65 jaar later, als het tellen van de marktopbrengst bijna is afgerond. “Ik dacht: hebben we daar nu al die jaren in Nederland voor gespaard, met het

inzamelen van melkflessen en chocoladepapiertjes? Ja, dat deed iedereen binnen de katholieke gemeenschap. De opbrengst ging naar de missie in Afrika.”

Afrikaner school

De gereformeerde Henk de Jong (76), die helpt met tellen, valt haar lachend bij. “Wij hadden op school een spaarpot met een negerpoppetje erop; als je daar centen in gooide, dan knikte die.”

Een half jaar eerder zit Jan de Rijk op het terras van de Nederlandse ambassade in Pretoria. Hij haalt zijn wijsvinger door het gele glaasje dat hij kort daarvoor verlekkerd aan zijn mond heeft gezet. De Rijk is een kale, zwaargebouwde man met grote handen. “Lekker dik, deze advocaat”, zegt hij goedkeurend. Hij zit met zijn vrouw en wat vrienden aan een Heineken-tafel en luistert hoe de Nederlandse ambassadeur de bewoners van de Oranjehof in het Engels welkom heet op de vervroegde Koningsdagviering in Zuid-Afrika, in het laatste weekend vóór 27 april.

Waarom kan ze dat niet in het Nederlands doen, moppert iemand aan de tafel. Nora de Rijk-Van der Laan knikt instemmend. Ze kan redelijk Engels schrijven, vertelt ze na de toespraak, en verstaan is ook geen probleem, maar praten blijft lastig. “Ik ben naar een Afrikaner school gegaan en sprak thuis met mijn ouders alleen Nederlands”, legt ze uit. “Er bestond geen inburgeringscursus. En ik was Hollands opgevoed, dus ik wilde graag een Nederlandse man. Het leek me zoveel gedoe, iemand met een andere taal en cultuur.” Ze lacht. “Nederlanders die alleen nog maar Engels spraken in Zuid-Afrika, noemden wij mensen met ‘de Engelse ziekte’.”

Het echtpaar De Rijk staat op als het Nederlandse volkslied klinkt. Ze hebben de tekst op een papiertje in de hand. Na afloop kopen ze tompoezen. “Ik voel me op een dag als deze altijd nog weer wat extra Nederlands”, geeft De Rijk-Van der Laan toe. “En je moet weten: ik ben op dezelfde dag jarig als Willem-Alexander.” Ze volgt op BVN, de Nederlandse tv-zender in het buitenland, trouw het royaltyprogramma ‘Blauw bloed’.

Werkloosheid

Jan de Rijk was al 25 jaar toen hij in 1959 naar Zuid-Afrika kwam. Zijn relatie in Nederland was op de klippen gelopen. De broer van zijn ex-geliefde vertrok en vroeg: waarom ga jij ook niet? De Rijk zou van de overheid landingsgeld krijgen, een soort zakgeld om op te starten. De Nederlandse regering betaalde - bovendien zijn reis. Hij besloot het erop te wagen en behoorde nog net tot de enorme groep van 377.000 Nederlanders die in de jaren van 1945 tot 1960 het Europese continent verlieten. Na Canada, Australië en de Verenigde Staten was Zuid-Afrika de populairste bestemming. Het land verwelkomde in de vijftien jaar na de Tweede Wereldoorlog 31.660 nieuwkomers uit Nederland.

De overheid stimuleerde de emigratie in de jaren vijftig, omdat er in Nederland massale werkloosheid bestond. Emigratie werd gezien als effectief middel om dat probleem op te lossen. En Zuid-Afrika had juist behoefte aan geschoolde arbeidskrachten. Bovendien dacht de blanke apartheidsregering dat een aanwas van de witte bevolking wenselijk was, zodat er beter tegenwicht kon worden geboden tegen de zwarte meerderheid die zij onderdrukte. Toch stelde de Zuid-Afrikaanse regering zich eind jaren veertig eerst nog wat terughoudend op. Ze was bezorgd dat een teveel aan economische immigranten uit Europa de nationale (Afrikaner) identiteit van Zuid-Afrika zou schaden.

Stamverwantschap

In Nederland had bij de invoering van het Zuid-Afrikaanse apartheidsbeleid in 1948 veel kritiek geklonken. Maar in de jaren vijftig veranderde dat. De 'stamverwantschap' tussen Nederlanders en Afrikaners werd benadrukt. Nederland onderscheidde de eerste apartheidspresident D.F. Malan in 1953 zelfs plechtig met een zilveren penning van het rampfonds, nadat Zuid-Afrika 1,5 miljoen gulden aan noodhulp had gestort voor de slachtoffers van de Watersnoodramp in Zeeland dat jaar.

"Ik kwam op woensdag aan en ging donderdag aan de slag bij een slagerij", vertelt De Rijk, nadat hij zijn tompoes op heeft, op het terras van de ambassade. "Van mijn eerste geld kocht ik een scooter en reed daarop overal naartoe: zelfs naar Durban, dertien uur lang, dwars door het land." Hij werd verliefd op de Nederlandse vrouw bij wie hij in Johannesburg kost en inwoning had gekregen. Ze trouwden. "Nadat zij begin jaren tachtig overleed, ontmoette ik Nora."

Als de avond valt, stapt echtpaar De Rijk in de touringcar die de ambassade heeft geregeld om de circa dertig bewoners van de Oranjehof thuis te brengen. De ambassadeur komt nog even in de bus afscheid nemen. Iedereen wil haar de hand schudden. En de advocaat heeft de kelen gesmeerd. "We gaan nog niet naar huis, nog lange niet, nog lange niet...", klinkt het dertig keer uit volle borst. Alle deuren en ramen in de aula van de Oranjehof – waar op andere dagen bingo, paaseieren schilderen of klaverjassen wordt georganiseerd – staan wagenwijd open. Maar zelfs dat helpt weinig. Het is 35 graden. Sinterklaas zit rood aangelopen onder een portret van Willem-Alexander en Máxima op een geïmproviseerde troon. Om hem heen, en zijn dit jaar voor het eerst niet-zwart geschminkte piet, zitten zo'n zestig ouderen aan tafels van acht te lunchen.

De goedheiligman heeft een quiz gemaakt. "In welk lied komt marsepein voor", vraagt hij bijvoorbeeld. "De zak van Sinterklaas", klinkt het dan vanuit een hoek. Zo'n goed antwoord levert een chocoladeletter op, vooraf besteld bij de Nederlandse bakker in het noorden van Johannesburg. Daarna zingt de zaal het betreffende lied. De lippen van Henk de Jong bewegen zachtjes mee. Hij is een kleine man en draagt een lichtblauw zijden overhemd. Zijn grijze haren heeft hij

vlot naar achteren gekamd. “Het is de laatste keer dat we Sinterklaas vieren op de Oranjarahof”, fluistert hij. “Maar de meeste mensen weten dat nog niet.”

Fascinatie

De Jong kwam relatief laat naar Zuid-Afrika, in 1963, ruim nadat de Nederlandse regering was gestopt emigratie te stimuleren. Hij had bij de marine gediend en was in 1962 naar Nieuw-Guinea gezonden. Na terugkeer voelde Nederland opeens te klein. Dus solliciteerde hij bij een dochtermaatschappij van de Nederlandse Bank in Zuid-Afrika.

Zijn vader was sinds de Boerenoorlog, tussen de Afrikaners en de Engelsen, zoals veel Nederlanders gefascineerd geraakt door Zuid-Afrika. De passie sloeg over op De Jong. “Ik werd op een DC8-vliegtuig naar Johannesburg gezet”, vertelt hij. “De bank betaalde mijn reis en onkosten. Als ik maar één jaar bleef, moest ik de helft daarvan terugbetalen. Als ik twee jaar bleef, werd het een gift. Ik was van plan om precies twee jaar te blijven.”

De bank organiseerde veel activiteiten voor zijn Nederlandse staf: er was een schaakclub en de bank gaf een Nederlands krantje uit. De Jong ging naar een gereformeerde kerk waar veel Nederlanders kwamen. Hij werd geen lid van de Nederlandse vereniging. “Maar we kwamen daar wel regelmatig over de vloer”, zegt hij. “Als er een voetbalwedstrijd van Oranje was bijvoorbeeld. Ze hadden er Nederlandse radio en later ook Nederlandse tv.”

De Jong bleef langer dan gepland. In 1970 kwam zijn zus op bezoek. Zij nam zijn vroegere buurmeisje uit Den Haag mee. Hij werd verliefd op haar. Ze migreerde twee jaar later voor hem naar Zuid-Afrika.

Afscheidsspeech

De goedheiligman is door zijn quizvragen heen. Hij is hevig zwetend aan een afscheidstoespraak begonnen. “Er verandert zoveel in de wereld”, verzucht hij. “Van al die whatsapp-berichten op je telefoon tot aan welke kleur mijn pieten mogen hebben. Het is voor ons ouderen nauwelijks nog te begrijpen. En ik word er niet jonger op. Elk jaar weer die reis uit Spanje, het wordt me te veel.”

De reactie op de afscheidsspeech is wat lauw. Teleurstelling of verslagenheid valt niet te bespeuren. “Er komen in de Oranjarahof tegenwoordig nauwelijks nog Nederlandse ouderen bij”, legt De Jong uit. “In hun plaats trekken steeds meer Afrikaners in. Want de huizen moeten gevuld. Afrikaners vormen al een derde van de bewoners. Zij kennen de Sinterklaas-traditie niet. Het is moeilijk de aula er nog voor vol te krijgen. Ja, met Kerst, dan zijn er makkelijk honderd aanmeldingen.”

Sinterklaas vertelt de bewoners van de Oranjarahof dat dit het laatste jaar is dat hij de Oranjarahof bezoekt. Hibbe van der Veen heeft een boerderij ten oosten van Pretoria en speelt Sinterklaas. Frank Jansma, conciërge op de Oranjarahof, is Piet.

Opgesloten

februari 2019/maart 2019- 11

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, “crumbs of kindness” laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

De bestuursvergaderingen van de Oranjehof vinden plaats in de bibliotheek. Er staat een vruchtentaart met slagroom op tafel. De Jong is net terug van vakantie in Nederland. Hij heeft het nieuwste boek van Hendrik Groen meegenomen. “O ja, dat wil ik ook graag lezen”, zegt Damhuis-Straathof enthousiast. “Ik heb zo genoten van ‘Pogingen iets van het leven te maken’.” Nora de Rijk-Van der Laan schenkt iedereen een kopje koffie in.

Damhuis-Straathof voelt zich, anders dan de anderen, eigenlijk nog maar half-Nederlands. “Ik spreek de taal nog, maar ik heb veel Engelse vrienden”, zegt ze. “Mijn kinderen spreken Engels. Ik kijk wel elke dag Nederlandse televisie – naar ‘Jinek’ bijvoorbeeld, dat vind ik zo’n geweldige vrouw. Maar als ik na een vakantie terugkom in Zuid-Afrika, voel ik toch echt dat ik hier het meest thuis ben.”

De Jong voelt dat net iets anders. “Nederland blijft toch je land”, zegt hij. “Een van mijn kinderen woont in Arnhem. Dus ik kom er nog regelmatig. Maar ik besef dan wel steeds dat ik me in Nederland al snel opgesloten zou voelen: altijd achter dat raam. Het is er zo koud. Binnen is het er gezellig, maar je kunt zo weinig buiten zijn.” De Rijk-Van der Laan valt hem bij: “Als mensen het Zuid-Afrikaanse klimaat zouden kunnen meenemen, was de helft van alle Nederlanders in Zuid-Afrika vast al gemigreerd.”

Al zijn er ook financiële obstakels. “We hebben in Zuid-Afrika pensioen opgebouwd”, verzucht De Jong. “De waarde van de Zuid-Afrikaanse munt is zo hard gekelderde, dat we daar in Nederland nooit meer van kunnen rondkomen.”

Verblijfsvergunning

Toch zou geen van vieren zijn Nederlandse paspoort willen inleveren. Ze hebben in Zuid-Afrika een permanente verblijfsvergunning. Dat is voldoende. Hun kinderen hebben wél een dubbele nationaliteit. “Maar zij voelen zich ook niet meer Nederlands”, zegt De Rijk-Van der Laan. “Nee hoor, dat vind ik niet erg. Al heb ik mijn drie dochters wel een keer meegenomen naar Nederland, om hun te laten zien waar ik vandaan kom. Dat vonden ze leuk.”

“Wij stuurden onze kinderen naar een Afrikaner school”, zegt De Jong. “We dachten: Engels leren ze toch wel. En we wilden dat zij met hun Nederlandse opa’s en oma’s zouden kunnen communiceren. Mijn zoon is later naar Nederland gemigreerd en is echt Nederlands geworden. Maar onze dochter woont in Dubai. Zij is vooral Afrikaner.” Hij lacht. “En mijn kleinkind in Dubai praat weer vloeiend Engels en leert zelfs Arabisch.” Hij haalt zijn schouders op. “Ach, het Nederlands verandert ook. Als ik zie hoeveel Engelse woorden er in de Nederlandse kruiswoordpuzzels van mijn vrouw zitten.”

Damhuis-Straathof heeft nog één zoon in Zuid-Afrika. Haar oudste woont in Groot-Brittannië. “Mijn kinderen zijn duidelijk derde generatie”, zegt ze. “Je ziet het verschil met mijn opvoeding. Mijn ouders stuurden me weliswaar naar een

Engelse school, maar spoorden me later wel aan om bij de Nederlandse katholieke vereniging langs te gaan. Want het was de bedoeling dat ik met een Nederlandse man zou thuiskomen, het liefst een katholieke Nederlandse man.” Ze straalt. “Ja, dat is gelukt.” Al is ze inmiddels weduwe. “Wij hebben onze kinderen nog wel Nederlands geleerd, maar spraken vooral Engels met ze. Zelfs mijn zoon in Zuid-Afrika zocht geen Hollands meisje meer. Ook zijn kinderen spreken alleen maar Engels. De situatie is anders dan in de tijd van mijn ouders. Mijn moeder was huisvrouw. Zij kwam weinig onder de mensen en leerde daardoor lastig een nieuwe taal. Ik kan met mijn kleinkinderen gewoon Engels praten. Dus wat hebben zij aan Nederlands? Ja, als ik er niet meer ben, verdwijnt met mij het Nederlandse aspect uit mijn tak van de familie.”

De migratiecijfers zijn afkomstig uit het artikel ‘Belaste broederband: Nederlanders en Zuid-Afrika’ van historica Barbara Henkes in het boek ‘Goede hoop, Zuid-Afrika en Nederland vanaf 1600’.

Niels Posthumus

<https://www.trouw.nl/samenleving/hollandse-cultuur-in-zuid-afrika-in-johannesburg-maakte-de-sint-voor-het-laatste-zijn-opwachting~a465278b/>

Elsa ging op stap met een robotzeehond en ontdekte Kerst opnieuw

Elsa ziet met eigen ogen hoe een robot liefde en ontroering opwekt bij mensen in het verpleeghuis. Het voelt als een persoonlijke nederlaag: zijn wij zelf verleerd om de liefde te wekken, zodat een Japanse fabriek het vóór ons moet doen?

Sinds een paar weken ga ik wekelijks op pad met een robotzeehond in een verpleeghuis voor dementerende ouderen. Als startende ZZP’er met beide kinderen op school heb ik zeeën van tijd. In mijn zoektocht naar enige structuur – en een zinvolle besteding van die tijd – bladerde ik door de online vrijwilligersvacaturebank. Daar stuitte ik op een vacature waar ik in eerste instantie heel hard om moest lachen:

Gezocht: begeleider interactieve robotzeehond.

Ik maakte er zelfs een screenshot van en deelde ‘m geamuseerd met mijn Facebookvrienden. Maar na enige research vertederde het idee me. En ik meldde me aan.

Robotzeehond roept liefde en vertedering op

Nu ben ik sinds een paar weken officieel begeleider interactieve robotzeehond in een verpleeghuis. De zeehond heeft een naam: Paro. Paro is sneeuwwit en zacht, hij beweegt en maakt aandoenlijke geluiden. Hij heeft grote zwarte ogen met lange wimpers. Ogen waar je verlegen van wordt als ze je lang aankijken. Ja echt, lach me uit, maar het is me al een paar keer overkomen! Paro reageert op aanraking en geluid, maar is bovenal ontworpen om reactie uit te lokken.

februari 2019/maart 2019- 13

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, “crumbs of kindness” laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Paro doet iets wat wij niet meer lijken te kunnen: liefde en vertedering opwekken. Hoe? Door volslagen hulpeloos en weerloos te zijn. En vooruit, ook lekker zacht.

Ik zag ze op YouTube, de reacties van bewoners op Paro. Reacties die een regelrechte doorbraak waren op hun normaal apathische gedrag.

Ik zag het voor mijn ogen gebeuren, die twee dagen dat ik in het verpleeghuis rondliep. Het is werkelijk briljant. Eén bewoonster ontdooide volledig, de zon brak door op haar gezicht terwijl ze vertedert de liefste woorden over de zeehond uitstortte. Dat deze reactie verraste, bleek uit het feit dat de medewerksters van het huis meteen naar de camera grepen om het vast te leggen. Het was een ontroerend moment.

Persoonlijke nederlaag

Hoewel ik de sterke neiging heb argwanend tegenover technologische ontwikkelingen te staan, ga ik tot nu toe met volledige overtuiging op pad met deze pluizige robot. Het geeft voldoening om het dier z'n werk te zien doen. Het enige wat ik hoef te doen is: de lieve huisvriend introduceren aan de koffietafel en de goed verborgen aan-knop vinden.

Dan ontstaat er bijna altijd iets. Dit heeft altijd met zachtheid te maken, met liefde, met warmte. Een liefdevol staaltje techniek. Tegelijk voelt Paro als een persoonlijke nederlaag en maakt hij mij bij tijd en wijle triest. Zo'n zielloos ding uit een Japanse fabriek wekt de liefde beter dan ik. Hoe kan dit?

De liefde wekken

Het is Advent. Sinds mijn ervaringen in het verpleeghuis heeft mijn uitzien naar het Kind een compleet andere lading gekregen. Want hoe komt God op de wereld, volgens het verhaal en de christelijke traditie? Als een weerloos, hulpeloos kind. Een baby.

Een baby. Hét schepsel bij uitstek dat spontaan vertedering wekt, liefde en de niet te onderdrukken neiging om ervoor te willen zorgen. We willen het overstelpen met kusjes, aanraken, ons laven aan haar zachtheid. Daarom zeg ik: het eerste wat God deed toen Zijn voeten de aarde raakten, was de liefde wekken.

In zijn latere leven wekte Jezus ook een heleboel andere dingen, maar ik ben ervan overtuigd dat dit steeds de kern was – en nog steeds de kern vormt – van Zijn beweging. De liefde wekken. Vandaar misschien het weerloze lam als Christus-icoon. Vandaar misschien dat Jezus zijn leerlingen het kind als ultiem voorbeeld stelde: het Koninkrijk is voor wie is zoals zij. Zie o.a. Lucas 18:16,17.

Hulpeloos

Zij, de kinderen, zetten de toon van een rijk dat te herkennen is aan hún unieke kwaliteiten. Ja, want zij zijn onbevangen en kunnen onvoorwaardelijk vertrouwen, dacht ik altijd. Mooi. En zij maken zich niet zo druk om status, dacht

ik daarnaast. Ook mooi. Nu is daar een nieuwe kwaliteit bij gekomen: want zij wekken de liefde. Misschien wel het allermooist.

O God, laat ons het niet verleerd zijn de liefde te wekken, zodat een Japanse fabriek het vóór ons moet doen. Maak ons hulpeloos tegenover de liefde van het Kind. Laat deze liefde ons overvallen en meesleuren, zodat ze geen keuze meer is. Geen opdracht. Geen geste. Schenk ons de gift dat het vanzelf gaat.

Wek in ons de liefde, baby Jezus. En laat ons de liefde wekken, door toe te geven aan dat wat we altijd al waren: weerloos en hulpeloos. En zacht.

Elsa Eikema

<https://lazarus.nl/2018/12/hoe-een-robotzeehond-ons-terugbrengt-bij-de-kernboodschap-van-god/>

Daniel

Afgelopen weken preekte ik over het bijbelboek Daniel. Er zaten een aantal lijnen in die preken die ik hier nog een keer benoem.

Gebed

Daniel roept ons op om te bidden met regelmaat. Niet alleen in het verhaal van de leeuwenkuil speelt het gebed een belangrijke rol. Nog veel zichtbaarder wordt het gebed in het profetieëndeel van Daniel. Want daar zie je wat Daniel bidt. Een belangrijke rol blijkt weggelegd voor het gebed om vergeving van schuld en veiligheid voor Israël.

Voor alle leeftijden

Daniel is een boek voor alle leeftijden. Het boek begint op 14 jarige leeftijd naar alle waarschijnlijkheid. Dat was de tijd dat pages werden opgeroepen in die cultuur. Aan het einde, vele koningen en een rijk verder, is Daniel oud en bejaard. Hij blijkt ook wat vergeten te zijn. Mooi is dat, een boek waarin heel het leven naar voren komt.

Niet tellen, maar geloven

Er komen geregeld tijdsaanduidingen naar voren in Daniel. De bekendste zijn de 70 weken en de aanduiding een tijd, tijden en een halve tijd. De interpretaties daarvan lopen zo ver uit elkaar dat je er eigenlijk geen conclusies aan kan verbinden die heel exact zijn. Beter lijkt het te zijn om te zoeken naar de symboliek van dergelijke getallen. Je moet in Daniel niet teveel tellen, maar geloven. Zo lees ik de tijd, tijden en een halve tijd, als aanduiding van de helft van zeven. Niet de volheid, maar slechts de helft van de tijd zal geleden moeten worden.

Daniel is zelf een voorbeeld van zo'n gelovige. Elke keer is hij weer verrast door het inzicht wat hij krijgt. En in zijn gebed en trouw aan de thora laat hij zien hoe dicht hij bij God wil leven.

Eindtijd

februari 2019/maart 2019- 15

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

In Daniel wordt soms de term *eindtijd* gebruikt. Soms wordt daarom het boek Daniel gelezen als een profetie die nog voor ons ligt, aan het einde van onze tijd. Maar dat is onterecht. Voor de bijbel is de eindtijd begonnen met de komst van Jezus Christus. Die periode is de eindtijd. Soms loopt die periode nog door naar het heden en onze toekomst, maar veel profetieën van Daniel eindigen rond de verwoesting van Jeruzalem in 70 na Christus.

Andere eindtijd

Jezus citeert geregeld uit Daniel. Dan zie je dat het meestal om de nabije toekomst gaat: de verwoesting van Jeruzalem is aanstaande. Tegelijk zie je dat sommige stukken van Daniel ook weer een nieuwe betekenis krijgen: over het einde van de tweede tempel heen, gaat het ook over de tweede komst van Christus. Dat wordt versterkt door het laatste bijbelboek, Openbaringen. Daarin worden woorden en uitdrukkingen uit Daniel opnieuw gebruikt om de toekomst en de haat tegen gelovigen aan te geven.

Dromen en visioenen

In Daniels leven spelen dromen een belangrijke rol. Net als bij Jozef, die ook jong in ballingschap ging en opklom naar een belangrijke positie omdat hij trouw bleef en zich bleef inzetten om Gods woord te blijven volgen.

God vertelt over de toekomst door dromen. Die dromen zijn een speciaal cadeau van God voor Daniel, wordt in Daniel 1 verteld. Zou het niet mooi zijn als wij ook durven dromen en die als visioenen van God zien?

Engelenboek

Er is geen boek in de bijbel waar de boden van God zo natuurlijk een rol spelen in het leven van gewone mensen. De twee belangrijkste engelen: Gabriel en Michael komen volledig tot hun recht als de baas van de boodschapengelen en als baas van de leger-engelen. Engelen blijken een belangrijke rol te spelen in de strijd tussen God en het kwaad. Die strijd is op leven en dood. Soms dreigt de legermacht van het kwaad zelfs om God tegen te houden.

Het lijkt alsof elk volk een eigen engel heeft. In ieder geval wordt Michael als belangrijkste engel verbonden aan het volk Israël. Het is ook een engel die in de brandende over de vrienden redt en die de muilen van de leeuwen dichthoudt.

Rijken

De toekomst tussen de tijd van Daniel en de komst van Christus en de verwoesting van Jeruzalem wordt getypeerd door allerlei koninkrijken. Deze rijken worden in hoofdstuk 2 getypeerd aan de hand van onderdelen van het beeld, in Daniel 7 en 8 als dieren. Uiteraard is er veel discussie over wie elk rijk is. Ik houd het erop dat in hoofdstuk 2 het om de rijken: Babel, Meden en Perzen, Alexander de Grote en de Romeinen gaat. In Hoofdstuk 7 gaat het over de opvolgers van Alexander de Grote, wiens rijk uiteen viel in 4 onderdelen. Hoofdstuk 8 pakt dezelfde tijd: van Meden en Perzen tot aan de opvolgers van

Alexander de Grote. Daarna wordt steeds meer ingezoomd op de toekomst onder Antiochus Epifanes IV, die getekend wordt als de antichrist.

Voor de betekenis van de bijbelgedeeltes is het niet zo belangrijk wie of wat het precies is geweest. Centraal staat dat God boven de machten staat. Opvallend is de onbekommerdheid waarmee Daniel aangeeft dat alle machthebbers, en het waren geen lieverdjes, door God zijn aangesteld.

Tegenover de gewelddadigheid van de koningen, staat de menselijkheid van God.

Israël

Israël heeft een bijzondere plek in Daniel. Het wordt aangeduid als het sieraad land. Het is het land dat bijzonder beschermt wordt door de engelen. En het is dit land dat bedreigt wordt. Maar door bijzonder ingrijpen van God blijft het zijn bijzondere plek houden. Daniel laat zien dat de kerk niet anders kan dan Israël haar bijzondere plek geven.

Christus

Plots duikt in Daniel een gestalte op als een mensenzoon. Door de evangeliën wordt deze aanduiding gebruikt voor Jezus, de Messias. En wie dan goed leest, en ziet dat de term eindtijd wijst op de (eerste) komst van de messias, die ziet plots meer van Christus in Daniel. Als hij geboren wordt, is dat het einde van de gewone geschiedenis. Dan wordt het de tijd van Gods geschiedenis. Het mooiste vind ik de verwijzing in hoofdstuk 9: 24: *Zeventig weken zijn vastgesteld voor je volk en je heilige stad, voordat aan de overtredingen een einde komt en de zonden zijn afgesloten, voordat het wangedrag is vergolden en eeuwige gerechtigheid is gebracht, voordat het profetisch visioen bezegeld is en het allerheiligste gewijd*

Ds Pieter Both - vanaf september 2018 verbonden aan de Hervormde wijkgemeente De Regenboog in Harderwijk – kerk van Petro en Henriëtte van der Kuil en ook Henry van den Belt

<http://cpieterboth.nl/daniel/>

Bio

In 1974 werd ik geboren. Mijn jeugd bracht ik door in Barendrecht. Toen ik 18 was ging ik theologie studeren in Kampen. Na de afronding van mijn studie werd lesgeven de grote uitdaging. Ik gaf les in het vak godsdienst/levensbeschouwing op het Comenius College in Hilversum en daarna op het Carmel College Salland in Raalte. Daarnaast werkte ik als jeugdpastoraal werker in Hasselt bij het Bolwerk. Ook gaf ik toen les aan de Jongerenwerkersopleiding van de Wittenberg. Tijdens mijn studie leerde ik mijn eerste vrouw, Rolinda kennen. In 1997 trouwden we. Rachel, Bram en David werden onze kinderen. Rolinda werd voorganger in de Gereformeerde Kerk in Vollenhove. Helaas stierf Rolinda in 2006. Het was een vreselijke tijd.

februari 2019/maart 2019- 17

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

In 2007 werd ik voorganger in Vollenhove. De eerste jaren zorgde ik alleen voor mijn kinderen. In 2012 leerde ik Annemarie kennen. In datzelfde jaar ben ik voorganger geworden in de gemeente De Brug in Spijkenisse. Het volgende jaar, 2013, zijn we getrouwd. In 2014 werd onze zoon Levi geboren en in 2015 onze zoon Ezra. Vanaf september 2018 ben ik verbonden aan de Hervormde wijkgemeente De Regenboog in Harderwijk.

Er zijn veel leuke dingen te doen in deze wereld. Ik lees het liefst of sport.

Verder ben ik betrokken bij de revealweken van de NEM. Een prachtige manier om te groeien in geloof. Voor het Evangelisch werkverband schrijf ik mee aan het materiaal voor de groepen. In het Christelijk Weekblad schrijf ik een bijbelcolumn. Daarnaast heb ik een aantal boeken geschreven of aan meegeschreven.

februari 2019/maart 2019- 18

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Dienstrooster februari 2019				
	3 feb	10 feb Koffiedrinken	17 feb Avondmaal	24 feb
1	C Reinten	F vd Kuil	E de Jong	I Tanzer
2	E Reinten	E de Jong	F vd Kuil	T van Wyk
3	R Boer	J de Jong	J de Jong	R Boer
4	H Kettner	D Kruger	N Knoester	H Kettner
5	JW Hoorweg	A Basson	I Pol	L Dibb
6			H Kettner	
7			M Letterie	
Groet	P Reinten	W Kruger	A Knoester	M Letterie
Bloemen	C Reinten	F Smal	E Reinten	S Reinten
Koffie		H Kettner		
		F Smal		

februari 2019/maart 2019- 19

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Dienstrooster maart 2019				
	3 maart	10 maart Koffiedrinken	17 maart	24 maart
1	H Kettner	KJ Leeuw	E Reinten	E de Jong
2	T van Wyk	C Reinten	F vd Kuil	C Reinten
3	R Boer	M Letterie	R Boer	J de Jong
4	D Kruger	J de Jong	M Letterie	H Kettner
5	A Basson	A Knoester	C Strydom	L Dibb
Groet	W Kruger	H Kettner	I Pol	P Reinten
Bloemen	E vd Kuil	C Reinten	J de Jong	H Kettner
Koffie		G Leeuw		
		E Reinten		
	31 maart			
1	F vd Kuil			
2	T van Wyk			
3	M Letterie			
4	D Kruger			
5	A Basson			
Groet	I Pol			
Bloemen	E Reinten			

februari 2019/maart 2019- 20

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Agenda februari 2019		
Zondag 3	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 5	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Zondag 10	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 12	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Donderdag 14	19h30	Bijbelstudie Noorde – Rieneke 011 704 1840
Zondag 17 Avondmaal	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 19	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Zondag 24	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 26	9h30 – 13h30	Kerkkantoor

Agenda maart 2019		
Zondag 3	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 5	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Woensdag 6	Aswoensdag	
Zondag 10	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 12	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Zondag 17	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 19	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Donderdag 21	10h00	KOFFIECLUB
Zondag 24	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer
Dinsdag 26	9h30 – 13h30	Kerkkantoor
Zondag 31	10h00	Eredienst Ds Y Dreyer

februari 2019/maart 2019- 21

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Verjaardagen februari 2019		
Vrijdag 1	Claudia Schmidt	084 418 9575
Zaterdag 2	Margreet Gaymans	011 608 2088
Zondag 3	Janny Pol	082 561 1623
Maandag 4	Jurgens Bekker	082 650 6572
Dinsdag 5	Wilma de Jong	082 376 0308
Donderdag 7	Hetty Venter	082 665 9134
Dinsdag 12	Wessel Reintjes	011 828 5236
Zaterdag 16	Maaike vd Toorn	011 827 5822
Maandag 18	Emmy Reinten	083 440 7649
Zaterdag 23	Gina Bianchi	
Zondag 24	Matthias Boer	
Dinsdag 26	Charleen Strydom	011436 0210
Dinsdag 26	Leon Venter	082 444 2345
Dinsdag 26	Catharina de Wee	081 548 0087

februari 2019/maart 2019- 22

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.

Verjaardagen maart 2019		
Vrijdag 1	Joke de Jong	082 467 8551
Vrijdag 1	Yulandi Knoester	074 130 6852
Zaterdag 2	Gitta Leeuw	012 661 2247
Donderdag 7	Leana Venter	011 867 1189
Dinsdag 12	Milton Webber	061 016 5289
Zondag 17	Jan-Willem Hoorweg	082 557 0047
Woensdag 20	Klaas-Jan Leeuw	072 567 4089
Vrijdag 22	Marco Bianchi	082 461 3428
Zondag 24	Rubens Andeweg	082 550 3769
Woensdag 27	Jacobus Bakkers	082 850 9401

MARANATHA KERK	
Webadres	http://www.nlgemeente.co.za
Facebook	http://tinyurl.com/FBMaranatha
Straatadres	Sherborneeweg 3, PARKTOWN
Postadres	Nederlandssprekende Gemeente Postbus 84552 GREENSIDE 2034
Predikante	Ds Yolanda Dreyer 012 348 9850 / 082 893 2104 yolanda.dreyer@up.ac.za
Kerkkantoor Dinsdag ochtend 9h30 – 13h30	Jan-Willem Hoorweg 011 726 1409 / 082 557 0047 nlgemeente@mweb.co.za
Bank Details	Beneficiary: Ned. Hervormde Kerk Nedbank Current Account 1979 316872 Branch: Nedbank Fox Street, Code 190805 Code 198765 for online payments
Scriba Redactrice Mare	Ellen van der Kuil 011 478 1082 / 083 626 3272 evdkuil@gmail.com
Scriba Registratie	Hanja Kettner 012 654 7692 / 082 546 8471 hanja.kettners@vodamail.co.za
Kassier	Marco van Wieringen 011 442 9696 marcovw@mweb.co.za
Koster	Ferry van der Kuil 011 478 1082 estruct@iafrica.com
Organist	Milton Webber 061 016 5289 chiefsub@gmail.com

februari 2019/maart 2019- 24

Met het vrije bieden van menswaardigheid, respect betonen, "crumbs of kindness" laten vallen naast de weg, bouwen wij, de kleinen, niet alleen kleine individuen op.